

سرمقاله

اعترافات تکان دهنده

محمد رضا هویدا

ما به صورت روزمره شاهد اعترافات تکان دهنده ای هستیم، از رئیس جمهوری گرفته تا روسا و آمرین ادارات دولتی دست به اعترافات می زند که در نوع خودش تکان دهنده و سخت زجر آور است. رئیس جمهوری دیروز گفت: هنگامی که یک پولیس در میدان جنگ جانش را از دست می دهد، اقرب او باید یک سال زحمت بکشد تا اسناد او را تکمیل کند و امتیازاتش را به دست آورد. او گفته است: یک قرارداد سال های گذشته وزارت داخله نبوده که مطابق اصول قرارداد باشد. او افزوده است: امروز باید اعتراف کنیم که قرارداد ما یک جانبه است. ما از قوای امنیتی و دفاعی قوی سربرازی، شجاعت، دلیری و شهادت می خواهیم، اما در بدل ما کار خود را انجام ندهایم.

در یک تحقیق دیگر در مورد نشست های ولسی جرگه که چند روز پیش به نشر رسید، آمده است: ولسی جرگه هشتاد و پنج جلسه عمومی برگزار کرده است که از این مجموعه پنجاه و یک جلسه فاقد نصاب بوده است یعنی شصت درصد جلسات عمومی ولسی جرگه دارای نصاب نبوده، حضور نماینده گان در جلسات عمومی به طور متوسط چهل و سه درصد بوده است.

در گزارش های در مورد معادن افغانستان نیز که چند روز پیش به نشر رسید آمده است که اکثر قرارداد های معادن، با اساس روابط سیاسی، زور و نفوذ زورمندان در پارلمان افغانستان در حکومت افغانستان صورت گرفته و افراد زورمند در سطوح مختلف از پروسه قانونی سوء استفاده کرده و عواید بسیار کم به حکومت افغانستان داده شده است.

در مورد وضعیت معارف نیز گزارش ها حاکی از تخلفات و مکاتب و معلمان خیالی بوده است. سکتور صحت و دیگر بخش ها نیز وضعیت بهتری ندارند.

این اعترافات تکان دهنده در حالی صورت می گیرد که افغانستان، سخت ترین زورهای خود را سپری می کند، گروه های تروریستی در کمین نشست و منتظر فرصتی هستند تا جان و مال مردم را بگیرند و حکومت را ساقط کنند، دولت مردان در گیر و دار تقسیم قدرت و چوکی هستند و شماری نیز بیرون از حلقه قدرت دولتی در تلاش برای ورود به حلقه قدرت و ثروت می باشند.

جالب این است که متقدمان دولت و نهادها و وزارت خانه ها، زمانی جزئی از بنیان گذاران همین ادارات بوده اند. رئیس جمهوری که از وزارت داخله انتقاد می کند، به خوبی می داند که وزارت دفاع نیز تحت اداره یک سرپرست برای بیش از یک سال فرار دارد و طبیعتا نمی تواند وضعیت بهتری داشته باشد، شماری دیگری از ادارات دولتی در مرکز و ولایات تحت سرپرست اداره می شوند، و وضع در آنها نیز نگران کننده است.

اعترافات این گونه که از زبان رئیس جمهوری و یا به تکرار از زبان رئیس اجرائیه شنیده می شود، تامل برانگیز است و بسیاری اوقات انسان را و می دارد تا به دنبال انگیزه های این گونه اعترافات بگردد. فسادهای بزرگ، ناکار آمدی ادارات، تعصب و تبعیض، ریشه در بسیاری از اموری دارد که باید با قاطعیت با آنها مبارزه شود و در راس این مبارزه باید روسای قدرت های سه گانه باشد. بخشی از این فسادها که به انتصاب اشخاص و افراد برمی گردد، را باید در عزل و نصب ها دید. عزل و نصب هایی که بر مبنای شایستگی و لیاقت و عدالت نباشد، مطمئنا اداراتی سالم و بدور از فساد را در پی نخواهد داشت.

مبارزه با فساد نیازمند اقدام عملی است و هر گونه سخنرانی داغ و همراه با انتقاد و گلایه و طعنه که مبتنی بر عمل نباشد، هیچگاه راه به جایی نخواهد برد. اعترافات تکان دهنده از زبان مسئولان درجه اول مملکت، دیگر نه حس ترحمی بر می انگیزد و نه حس همدردی، بلکه این موضوع را به خاطر می آورد، که مسبب این وضعیت چه کسانی هستند و چرا چنین وضعیتی ادامه می یابد، و عملا کاری برای بهبود آن نمی شود؟

در آخرین روزهای هفته گذشته، افغانستان در دهمین نشست وزیران عضو سازمان تجارت جهانی، عضویت کامل این سازمان را به دست آورد. بر بنیاد گزارش ها در نشست که از ۲۴ تا ۲۷ قوس در شهر ناپرویی، پاپتخت کنیا برگزار شده بود، از افغانستان هیئتی بلند پایه به ریاست معاون اول ریاست اجرایی حکومت نمایندگی می نمود. افغانستان پیش از این عضو ناظر این سازمان بود و یازده سال پیش درخواست برای عضویت کامل در سازمان تجارت جهانی ۲۶ قوس سربرازی، شجاعت، دلیری و شهادت می خواهیم، اما سازمان را به دست آورد. مقامات رسمی عضویت کامل افغانستان را در این سازمان را تصمیمی تاریخی خوانده و گفته اند که عضویت افغانستان در سازمان تجارت جهانی، به رشد سرمایه گذاری کشور کمک خواهد نمود و با فراهم شدن زمینه کار برای مردم، به خصوص زنان و جوانان، می توان از گسترش تروریسم در کشور جلوگیری کرد. اما آگاهان اقتصادی و سیاسی ضمن استقبال کشور از حضور در سازمان های بین المللی و منطقه ای بر پیوستن افغانستان به سازمان تجارت جهانی انتقاد وارد نموده و آن را عملی زود هنگام خوانده اند. به هر روی یکی از بحث های عمده ای که میان آگاهان اقتصادی و سیاسی و حکومت اینک وجود دارد چگونگی و پیامده عضویت افغانستان در سازمان تجارت جهانی است. پرداختن به این موضوع افزون بر این که مسئولیت حکومتمگران می باشد برای روشن شدن اذهان عمومی نیز یک ضرورت دانسته می شود.

پیش از همه لازم اندک معلوماتی راجع به سازمان تجارت جهانی ارایه گردد. سازمان تجارت جهانی (WTO) (مخفف World Trade Organization) یک سازمان بین المللی است؛ که قوانین جهانی تجارت را تنظیم و اختلافات بیسن اعضا را حل و فصل می کند. اعضای سازمان تجارت جهانی کشورهایی هستند که موافقت نامه های (محدود ۳۰ موافقت نامه) این سازمان را امضا کرده اند. مقر سازمان تجارت جهانی در ژنو، سویس قرار دارد. اسما اهداف اساسی این سازمان: ارتقای سطح زندگی، تأمین اشتغال کامل در کشورهای عضو، توسعه تولید و تجارت و بهره وری بهینه هر چند سازمان یاد شده جهت ایجاد

افغانستان؛ سود و زیان عضویت در سازمان تجارت جهانی

عبدالله هروی

منابع جهانی، دستیابی به توسعه پایدار با بهره برداری بهینه از منابع، حفظ محیط زیست، افزایش سهم کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته از رشد تجارت بین المللی. این سازمان برای پذیرش عضو و ورود کشورهای که تمایل داشته باشند عقیده مخالفان برنامه های سازمان تجارت جهانی، این سازمان، تریبونی است که از طریق آن کشورها می توانند خواست های شرکت های خود را به کرسی بنشانند. در این میان هیچ کشوری به اندازه آمریکا در استفاده از سازمان تجارت جهانی برای گشودن بازارهای خارجی و دفاع از صنایع داخلی اش فعال نبوده است. این سازمان بدون توجه به حقوق کارگران و حفظ محیط زیست، از قدرت خود برای واداشتن کشورها به فسخ سایر موافقت نامه ها و لغو قوانین ملی به عنوان بخشی از مسئولیتش استفاده می کند، با این استدلال که چنین محدودیت هایی موانعی در مقابل تجارت جهانی هستند. هم چنین برخی از اقتصاد دانان معتقد اند که دولت های سرمایه داری جهانی هستند. هم چنین برخی از اقتصاد دانان معتقد اند که دولت های سرمایه داری خود در زمینه تجارت و مبادله کالا سازمان تجارت جهانی را پدید آورده اند. انتقاد دیگر شان این است که کشورهایی می آورند که از نظر اقتصادی در همه زمینه های تجاری، تولیدی، و مالی تحت کنترل و

سپهولت در زمینه مبادلات کالاهای اقتصادی را اولویت خود قرار داده است اما این به آن معنا نبوده است که از نیش انتقاد های مخالفین و اقتصاد دانان مضمون مانده باشد. زیرا بر کارکرد و پیامدهای عضویت در این سازمان انتقادهای وارد شده است. به عقیده مخالفان برنامه های سازمان تجارت جهانی، این سازمان، تریبونی است که از طریق آن کشورها می توانند خواست های شرکت های خود را به کرسی بنشانند. در این میان هیچ کشوری به اندازه آمریکا در استفاده از سازمان تجارت جهانی برای گشودن بازارهای خارجی و دفاع از صنایع داخلی اش فعال نبوده است. این سازمان بدون توجه به حقوق کارگران و حفظ محیط زیست، از قدرت خود برای واداشتن کشورها به فسخ سایر موافقت نامه ها و لغو قوانین ملی به عنوان بخشی از مسئولیتش استفاده می کند، با این استدلال که چنین محدودیت هایی موانعی در مقابل تجارت جهانی هستند. هم چنین برخی از اقتصاد دانان معتقد اند که دولت های سرمایه داری خود در زمینه تجارت و مبادله کالا سازمان تجارت جهانی را پدید آورده اند. انتقاد دیگر شان این است که کشورهایی می آورند که از نظر اقتصادی در همه زمینه های تجاری، تولیدی، و مالی تحت کنترل و

صدور و ورود کالا ها مورد نیاز می باشد، تکمیل شده است. هم چنین برخی از آگاهان اقتصادی بدین باور هستند که عضویت افغانستان در سازمان جهانی تجارت، یک امتیاز بزرگ محسوب می گردد و در واقع این یک فرصت بزرگ برای تولیدات بیشتر خواهد بود. آنان بسا درک این موضوع که هنوز تولیدات افغانستان در سطح بسیار بالا قرار ندارد اما شامل شدن این کشور به سازمان جهانی تجارت یک امتیاز خاص به افغانستان است. این کارشناسان تاکید دارند که جهان در حالی یک امتیاز به افغانستان قابل شده است که روسیه سال ها در این راستا تلاش نموده است اما هنوز سازمان این سازمان نشده است. زیرا با ورود به این سازمان، سیاست های حمایتی وجود دارد و دسترسی به بازار های تجاری جهانی فراهم است.

در نهایت این که کشورها و قدرت های اقتصادی زیادی وجود دارند که برای عضویت در این سازمان بین المللی تلاش می کنند؛ اما تاکنون موفق نشده اند به این هدف دست پیدا کنند. این خود نشان می دهد که عضویت در این سازمان، از اهمیت به سزایی برخوردار می باشد و یک امتیاز مهم محسوب می شود. بنابراین برای کشوری مانند افغانستان که هنوز مصرف کننده و واردکننده صرف است، بدون تردید، عضویت در این سازمان پیام خوبی برای بهبود وضعیت اقتصادی و تجارت و سرمایه گذاری به همراه دارد. زیرا افغانستان از ظرفیت های عظیم اقتصادی برخوردار می باشد. منابع معدنی موجود در کشور که به دلیل سال ها جنگ دست نخورده باقی مانده اند، در سطح بین المللی، نه تنها زیان زدند بلکه بازار بسیار مناسبی را دارند. در صورت استفاده از این ظرفیت عظیم اقتصادی و معدنی و نیز مدیریت درست و سالم اقتصادی و سیاسی بی تردید راه شکوفایی اقتصادی و رفاه اجتماعی برای کشور و مردم ما چندان دشوار و دور از دسترس نخواهد بود. یک رسیدن به این آمال ما نیازمند ایجاد یک استراتژی ملی حمایت از سرمایه گذاری، تولید، اشتغال، استخراج معادن و مهم تر از همه، حکومتداری خوب و ایجاد و تقسیم استقلال ملی در حوزه اقتصادی می باشیم.

تحلیل هویتگرایی افراطی با استفاده از تئوری انتخاب عقلانی

مجتبی محکم / قسمت سوم

می کنیم. همچنین برای تعمیم مفهوم «صرف کننده کالای پست» به سایر علوم انسانی از اصطلاح «انجام دهنده رفتار ناچار» استفاده می کنیم. دلیل استفاده از واژه ناچار به جای واژه پست این است که واژه پست، بار ارزشی دارد که بکاربرد آن برای مسائل غیر اقتصادی، ممکن است باعث بروز سوء تفاهم شود. حتی کاربرد آن در مسایل اقتصادی نیز، چندان درست نیست. ولی به دلیل اینکه رایج شده است، در زمینه موضوعات اقتصادی، ناگزیریم از آن استفاده کنیم. برای تعمیم مفهوم درآمد به سایر علوم انسانی نیز از واژه امکانات استفاده می کنیم. همچنین برای تعمیم مفهوم قیمت، از واژه فشار استفاده شده است. بنابراین هماتطور که بر اساس تئوری اقتصاد خرد یک مصرف کننده با مصرف بیشتر کالاها، مطلوبیت بیشتری کسب کند، در اینجا نیز فرض بر این است که یک کنشگر با انجام رفتار بیشتر، سعی در افزایش میزان رضایت خود را دارد. البته در هر دو مورد، وجود بتواند بی قید و شرط به انجام رفتاری مورد نظر خود بپردازد. در واقع یک کنشگر برای اینکه بتواند رضایت خود را حداکثر کند، مجبور است در انجام رفتارهای خود، محدودیت ها را نیز در نظر بگیرد و با لحاظ روابطی که خود برای انتخاب میان رفتارهای مختلف تعیین می کند، دست به انتخاب بزند. بدیهی است که همان گونه که در حیطه کالاهای بازاری، هر اقدام، هزینه مخصوصی به خود را دارد، در سایر حیطه ها نیز این وضعیت حاکم است و یک کنشگر با انجام یک رفتار، فشارهای حاصل از انجام آن را نیز تحمل می کند که البته هر کنشگر، محدودهای خاص از فشارها را می تواند متحمل شود. ضمنا رابطه جانیشینی میان رفتارهای مختلف نیز در حیطه های غیر اقتصادی، همچون حیطه اقتصاد موجود است و انجام یک رفتار، مقدار انجام رفتار دیگر، تاثیر می گذارد و آن را محدود می کند. مثلا هنگامی که یک کنشگر، زمان خود را صرف انجام یک رفتار می کند، امکان انجام رفتار دیگر در آن زمان را از دست می دهد. اکنون با استفاده از این الگو، شرایط بروز رفتار افراطی را بر اساس شرایط بروز رفتار گیفتی بازسازی می کنیم.

البته رفتار مصرف کننده کالای گیفتی، بر اساس تئوری اقتصاد خرد و با فرض عقلانیت، قانون تقاضا را نقض می کند و در واقع مصرف کننده کالای گیفتی مجبور است برای حداکثر کردن مطلوبیت خود، برخلاف قانون تقاضا رفتار کند. البته برای یک ناظر بیرونی و بدون توجه به شرایط یک مصرف کننده کالای گیفتی، تصمیم این مصرف کننده ممکن است عقلانی به نظر نرسد. اما واقعیت آن است که این شخص هنگام مصرف کالای گیفتی، کاملا عقلانی، رفتار کرده است. خلاصه اینکه استفاده از تئوری اقتصاد خرد، برای تحلیل افراطی گری در واقع از آن جهت حایز اهمیت است که این نگرش می تواند نشان دهد برخی رفتارهای افراطی عقلانی است؛ همان گونه که این تئوری نشان می دهد رفتار گیفتی عقلانی است در حالی که شما باید برای یک ناظر بیرونی در نگاه اول عقلانی بودن این رفتار چندان بدیهی نباشد. بنابراین بر اساس تعریف ارایه شده از افراطی گری در این پژوهش، رفتار افراطی عقلانی، تعمیم یافته رفتار گیفتی است و بررسی شرایط بروز رفتار گیفتی، راه را برای درک شرایط بروز آن دسته از رفتارهای افراطی که بر اساس عقلانیت بروز می یابند، هموار می سازد. شرایط بروز رفتار گیفتی بر اساس تئوری اقتصاد خرد، کالایی امکان تبدیل شدن به کالای گیفتی را دارد که اولاً کالایی بیست باشد و ثانیاً بخش اساسی ای از درآمد را به خود اختصاص داده باشد که قابل حذف از سبد مصرفی نباشد. کالایی را کالای پست می نامند که اگر خرید مصرف کننده از آن با افزایش درآمد، کاهش و با کاهش درآمد، افزایش یابد. (هندرسون، ۱۳۸۰: ۲۶) به این معنی که هر چه درآمد یک شخص افزایش می یابد، مقدار کمتری کالای پست مصرف می کند. اختصاص بخشی اساسی از درآمد به کالای گیفتی نیز، نشان دهنده این است که مصرف کننده، نمی تواند کالای دیگری را جانشین آن سازد. به عبارت دیگر کالای گیفتی چنان درجه ای از پستی را داراست که اثر درآمدی حاصل از تغییر قیمت آن، از اثر جانشینی آن بیشتر

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله یانگتر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد. روزنامه افغانستان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانستان است. www.dailyafghanistan.com Email: thedailyafghanistan@yahoo.com